EUROOPA KOHTU OTSUS (esimene koda)

14. mai 2009 *

Kohtuasjas C-180/06,

mille ese on EÜ artiklite 68 ja 234 alusel Oberlandesgericht Wien'i (Austria) 29. märtsi 2006. aasta otsusega esitatud eelotsusetaotlus, mis saabus Euroopa Kohtusse 7. aprillil 2006, menetluses

Renate Ilsinger

versus

Martin Dreschers, Schlank & Schick GmbH pankrotihaldur,

EUROOPA KOHUS (esimene koda),

koosseisus: koja esimees P. Jann, kohtunikud M. Ilešič, A. Tizzano, E. Levits ja J.-J. Kasel (ettekandja),

* Kohtumenetluse keel: saksa.

kohtujurist: V. Trstenjak,
kohtusekretär: ametnik B. Fülöp,

arvestades kirjalikus menetluses ja 3. juuli 2008. aasta kohtuistungil esitatut,

arvestades kirjalikke märkusi, mille esitasid:

– M. Dreschers, Schlank & Schick GmbH pankrotihaldur, esindaja: *Rechtsanwalt* A. Matt,

– Austria valitsus, esindajad: E. Riedl, S. Zeichen ja M. Rüffenstein,

– Tšehhi valitsus, esindajad: T. Boček ja M. Smolek,

– Hispaania valitsus, esindajad: M. Sampol Pucurull ja B. Plaza Cruz,

– Itaalia valitsus, esindaja: I. M. Braguglia, keda abistas *avvocato dello Stato* W. Ferrante,

– Sloveenia valitsus, esindaja: T. Mihelič,

– Euroopa Ühenduste Komisjon, esindajad: A.-M. Rouchaud-Joët, S. Grünheid ja W. Bogensberger,

olles 11. septembri 2008. aasta kohtuistungil ära kuulanud kohtujuristi ettepaneku,

on teinud järgmise

otsuse

1 Eelotsusetaotlus käsitleb nõukogu 22. detsembri 2000. aasta määruse (EÜ) nr 44/2001 kohtualluvuse ja kohtuotsuste täitmise kohta tsiviil- ja kaubandusasjades (EÜT 2001, L 12, lk 1; ELT eriväljaanne 19/04, lk 42) artikli 15 lõike 1 punkti c tõlgendamist.

2 Eelotsusetaotlus esitati St. Pöltenis (Austria) elava Austria kodaniku R. Ilsingeri ja Aachenis (Saksamaa) asuva Saksa õiguse alusel asutatud kaugmüügiga tegeleva ning pankrotis äriühingu Schlank & Schick GmbH (edaspidi „Schlank & Schick") pankrotihaldur M. Dreschersi vahelise kohtuvaidluse raames, mis puudutas nimetatud äriühingult R. Ilsingerile auhinna sissenõudmise nõudes esitatud hagi.

Õiguslik raamistik

Määrus nr 44/2001

3 Määruses nr 44/2001 kehtestatud kohtualluvuse eeskirjad on sätestatud määruse II peatükis, mis hõlmab artikleid 2–31.

4 Määruse nr 44/2001 artikli 2 lõige 1, mis kuulub nimetatud II peatüki 1. jao „Üldsätted" alla, näeb ette:

„Käesoleva määruse kohaselt kaevatakse isikud, kelle alaline elukoht on liikmesriigis, selle liikmesriigi kohtutesse nende kodakondsusest hoolimata."

5 Nimetatud määruse artikli 3 lõige 1, mis kuulub samuti 1. jakku, sätestab:

„Isikuid, kelle alaline elukoht on liikmesriigis, saab teise liikmesriigi kohtusse kaevata üksnes käesoleva peatüki 2.–7. jaos sätestatud korras."

6 Määruse nr 44/2001 artiklites 5–22, mis moodustavad määruse II peatüki 2.–6. jao, on ette nähtud kohtualluvuse eeskirjad erandjuhtudel, kohustusliku pädevuse ja ainupädevuse eeskirjad.

7 Nii on määruse artikkel 5 „Kohtualluvus erandjuhtudel”, mis kuulub määruse II peatüki 2. jakku, sõnastatud järgmiselt:

„Isiku, kelle alaline elukoht on liikmesriigis, võib teises liikmesriigis kaevata:

1) a) lepingutega seotud asjades selle paiga kohtusse, kus tuli täita asjaomane kohustus;

b) kui ei ole kokku lepitud teisiti, käsitatakse käesoleva sätte kohaldamisel asjaomase kohustuse täitmise kohana:

– müügi puhul kohta liikmesriigis, kus lepingu kohaselt kaubad üle anti või kus need oleks tulnud üle anda,

– teenuste osutamise puhul kohta liikmesriigis, kus lepingu kohaselt teenuseid osutati või kus neid oleks tulnud osutada;

c) kui ei kohaldata punkti b, kohaldatakse punkti a;

[…]”.

8 Määruse nr 44/2001 põhjendus 13 sätestab:

„[Tarbija]lepingute puhul tuleks nõrgemat poolt kaitsta soodsamate kohtualluvuse eeskirjadega kui üldised eeskirjad.”

9 Nii on määruse nr 44/2001 II peatükiga hõlmatud artiklid 15–17, mis moodustavad 4. jao „Kohtualluvus tarbijalepingute puhul”.

10 Nimetatud määruse artikli 15 lõige 1 on sõnastatud järgmiselt:

„Küsimustes, mis on seotud lepinguga, mille isik ehk tarbija on sõlminud oma majandustegevusest või kutsealast sõltumatul eesmärgil, määratakse kohtualluvus kindlaks käesoleva jao alusel, ilma et see mõjutaks artikli 4 ja artikli 5 punkti 5 kohaldamist, kui tegemist on:

a) kaupade järelmaksuga müügi lepinguga, või

b) osamaksudena tasutava laenu või kaupade müügi rahastamiseks antava muud liiki krediidi lepinguga või

c) kõigil ülejäänud juhtudel lepinguga, mis on sõlmitud isikuga, kes tegeleb tarbija alalise elukoha liikmesriigis kutse- või äritegevusega või kelle selline tegevus on mis tahes vahenditega suunatud nimetatud liikmesriiki või mitme liikmesriigi hulgas ka nimetatud liikmesriiki, ning kui leping kuulub sellise tegevuse raamesse."

11 Sama artikli 15 lõike 3 kohaselt kohaldatakse „[k]äesolevat jagu […] transpordilepingute suhtes ainult juhul, kui tegemist on pakettreisilepingutega".

12 Määruse nr 44/2001 artikli 16 lõike 1 kohaselt võib „[t]arbija […] algatada menetluse teise lepinguosalise vastu selle liikmesriigi kohtutes, kus on nimetatud osalise alaline elukoht, või selle paiga kohtutes, kus on tarbija enese alaline elukoht."

13 Sellest kohtualluvuse eeskirjast võib kõrvale kalduda üksnes nimetatud määruse artiklis 17 sätestatud tingimustel.

14 Nagu tuleneb määruse nr 44/2001 põhjendustest, on see määrus jätkuks 27. septembri 1968. aasta konventsioonile kohtualluvuse ja kohtuotsuste täitmise kohta tsiviil- ja kaubandusasjades (EÜT 1972, L 299, lk 32), muudetud 9. oktoobri 1978. aasta lepinguga Taani Kuningriigi, Iirimaa ning Suurbritannia ja Põhja Iiri Ühendkuningriigi ühinemise kohta (EÜT L 304, lk 1 ja muudetud tekst lk 77), 25. oktoobri 1982. aasta lepinguga Kreeka Vabariigi ühinemise kohta (EÜT L 388, lk 1), 26. mai 1989. aasta lepinguga Hispaania Kuningriigi ja Portugali Vabariigi ühinemise kohta (EÜT L 285, lk 1) ja 29. novembri 1996. aasta lepinguga Austria Vabariigi, Soome Vabariigi ja Rootsi Kuningriigi ühinemise kohta (EÜT 1997, C 15, lk 1) (edaspidi „Brüsseli konventsioon"). Alates selle jõustumisest 1. märtsil 2002 asendas nimetatud määrus liikmesriikidevahelistes suhetes, v.a Taanit puudutavas, Brüsseli konventsiooni.

15 Määruse nr 44/2001 põhjenduses 19 rõhutas Euroopa Liidu Nõukogu vajadust tagada Brüsseli konventsiooni ja asjaomase määruse vaheline järjepidevus, sealhulgas ka seoses Euroopa Ühenduste Kohtu poolt nimetatud konventsiooni vastavatele sätetele antud tõlgendustega.

Brüsseli konventsioon

16 Brüsseli konventsiooniga määratud kohtualluvuse eeskirjad on sätestatud selle II jaotises, mis koosneb artiklitest 2–24.

17 Brüsseli konventsiooni II jaotise 1. jao „Üldsätted" koosseisu kuuluva artikli 2 esimene lõik sõnastab järgmise põhimõtte:

„Konventsiooni sätete kohaselt kaevatakse isikud, kelle alaline elukoht on osalisriigis, selle riigi kohtutesse nende kodakondsusest hoolimata."

[Siin ja edaspidi on osundatud konventsiooni tsiteeritud mitteametlikus tõlkes.]

18 Brüsseli konventsiooni samasse jakku kuuluva artikli 3 esimene lõik sätestab:

„Isikuid, kelle alaline elukoht on osalisriigis, saab teise osalisriigi kohtusse kaevata üksnes käesoleva jaotise 2.–6. jaos sätestatud korras."

19 Brüsseli konventsiooni artiklites 5–18, mis moodustavad konventsiooni II jaotise 2.–6. jao, on sätestatud kohtualluvuse eeskirjad erandjuhtudel, kohustusliku pädevuse ja ainupädevuse eeskirjad.

20 Brüsseli konventsiooni II jaotise 2. jao „Kohtualluvus erandjuhtudel" koosseisu kuuluva artikli 5 sõnastuse kohaselt:

„Isiku, kelle alaline elukoht on osalisriigis, võib teises osalisriigis kaevata:

1) lepingutega seotud asjades selle paiga kohtusse, kus tuli täita asjaomane kohustus;

[…]".

21 Brüsseli konventsiooni sama II jaotise 4. jao „Kohtualluvus tarbijalepingute puhul" moodustavad artiklid 13–15.

22 Brüsseli konventsiooni artikli 13 esimene lõik on sõnastatud järgmiselt:

„Küsimustes, mis on seotud lepinguga, mille isik (edaspidi „tarbija") on sõlminud oma majandustegevusest või kutsealast sõltumatul eesmärgil, määratakse kohtualluvus

kindlaks käesoleva jao alusel, ilma et see mõjutaks artikli 4 ja artikli 5 punkti 5 kohaldamist, kui tegemist on:

1) kaupade järelmaksuga müügi lepinguga, või

2) osamaksudena tasutava laenu või kaupade müügi rahastamiseks antava muud liiki krediidi lepinguga või

3) muud liiki kauba müügilepinguga või teenuste osutamise lepinguga, ja kui:

   a) riigis, kus on tarbija alaline elukoht, on lepingu sõlmimisele eelnenud temale adresseeritud konkreetne pakkumine või reklaam

      ja

   b) tarbija on selles riigis teinud lepingu sõlmimiseks vajalikud toimingud."

23 Brüsseli konventsiooni artikli 13 kolmas lõik näeb ette, et „[k]äesolevat jagu ei kohaldata transpordilepingutele."

24 Brüsseli konventsiooni artikli 14 esimese lõigu sõnastuse kohaselt võib „[t]arbija […] algatada menetluse teise lepinguosalise vastu selle osalisriigi kohtutes, kus on nimetatud osalise alaline elukoht, või selle paiga kohtutes, kus on tarbija enese alaline elukoht".

25 Sellest kohtualluvuse eeskirjast võib kõrvale kalduda üksnes Brüsseli konventsiooni artiklis 15 sätestatud tingimustel.

Siseriiklik õigus

26 Konsumentenschutzgesetz'i (tarbijakaitseseadus) selle Fernabsatz-Gesetz'iga (sidevahendi abil sõlmitud lepinguid käsitlev seadus, *Bundesgesetzblatt* I, 185/1999) – millega võeti Austria siseriiklikusse õigusesse üle Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. mai 1997. aasta direktiiv 97/7/EÜ tarbijate kaitse kohta sidevahendi abil sõlmitud lepingute korral (EÜT L 144, lk 19; ELT eriväljaanne 15/03, lk 319) ja mis jõustus 1. oktoobril 1999 – muudetud versioonis (edaspidi „KSchG") § 5 j sätestab järgmist:

„Ettevõtjad, kes saadavad konkreetsele tarbijale võidulubadusi või muid sarnaseid teateid, mille sõnastus jätab tarbijale mulje, et ta on võitnud teatud auhinna, on kohustatud selle tarbijale üle andma; tarbijal on õigus see auhind kohtu korras sisse nõuda."

27 Eelotsusetaotluse esitanud kohtu poolt Euroopa Kohtule edastatud toimikust tuleneb, et nimetatud § 5 j eesmärk on anda tarbijale nõudeõigus „võidulubaduse" sissenõudmiseks kohtu korras, kui tarbija on viidud eksitusse sellega, et kutse- või äritegevusega tegelev isik võttis temaga isiklikult ühendust ja jättis talle mulje, et ta on võitnud teatud auhinna, samas kui toimingu tegelik eesmärk on saavutada selle kutse- või äritegevusega tegeleva isiku pakutavate teenuste või kauba tellimine. Sellise tava

vastu tõhusa kaitse pakkumiseks on tarbijal seega õigus nõuda see võidulubadus sisse kohtu korras tsiviilõiguse alusel nagu asjaomane kutse- või äritegevusega tegelev isik oleks talle nimetatud auhinna andnud õiguslikult siduval moel. Sel eesmärgil loetakse, et nimetatud kutse- või äritegevusega tegeleva isiku ja asjaomase tarbija vahel on õigussuhe.

Põhikohtuasi ja eelotsuse küsimused

28 Põhikohtuasja toimikust tuleneb, et 19. augustil 2002 sai R. Ilsinger oma koduaadressil ning kinnises ümbrikus nimelise saadetise Schlank & Schickilt. Ümbrik, mis kandis märkeid „Tähtsad dokumendid!" „Palun avada viivitamatult" ja „Isiklik" sisaldas eeskätt nimeliselt R. Ilsingerile adresseeritud kirja, mis võis jätta viimasele mulje, et ta oli võitnud 20 000 euro suuruse auhinna.

29 Järgmisel päeval eraldas R. Ilsinger lubatud auhinna väljamaksmise eesmärgil saadetisele lisatud ümbriku küljest identifitseerivat numbrit kandva kupongi, kleepis selle vastavalt saadetises antud juhistele „väljamaksekupongile" ning saatis tagasi Schlank & Schickile.

30 R. Ilsinger väidab, et samal ajal esitas ta ka proovitellimuse. Schlank & Schick vaidlustab selle asjaolu, väites vastupidi, et huvitatud isik ei tellinud temalt kaupa. Seevastu on tuvastatud, et R. Ilsingeri poolt väidetavalt võidetud auhinna väljamaksmine ei olnud seatud sõltuvusse sellise tellimuse esitamisest.

31 Kuna R. Ilsinger ei olnud nõutavat auhinda endiselt saanud, esitas ta 23. detsembril 2002 auhinna sissenõudmiseks hagi Landesgericht St. Pöltenile, mille kohtualluvuses oli tema alaline elukoht. Tema Schlank & Schicki vastu esitatud hagi tugines KSchG §-le 5 j koostoimes määruse nr 44/2001 artikli 16 lõikega 1.

32 Schlank & Schick esitas vastuväite nimetatud kohtu pädevuse puudumise kohta, milles ta väitis sisuliselt, et määruse nr 44/2001 artiklid 15 ja 16 ei ole kohaldatavad nimetatud kohtu menetluses oleva kohtuvaidluse suhtes, sest need eeldavad tasulise lepingu olemasolu, millega käesolevas kohtuasjas tegemist ei ole. Auhinnamängus osalemise tingimuseks ei olnud seatud tellimuse esitamist, isegi mittesiduva ning kauba tagastamise õigusega proovitellimuse esitamist. Lisaks sellele ei tellinud R. Ilsinger kaupa ning ei saa seega tugineda tarbijakaitsele. Schlank & Schick lisas, et isegi kui eeldada lepinguga seotud õiguse olemasolu määruse nr 44/2001 artikli 5 lõike 1 tähenduses ei ole Austria kohtud pädevad, sest väidetava võlakohustuse täitmise paik on Saksamaal.

33 Pärast Schank & Schicki likvideerimismenetluse algatamist otsustas asjaomase äriühingu pankrotihaldur M. Dreschers jääda selle argumentatsiooni juurde ning palus menetlust jätkata.

34 Landesgericht St. Pölten lükkas 15. juuni 2004. aasta kohtumäärusega tagasi Schlank & Schicki esitatud pädevuse puudumise vastuväite ja jättis samal päeval tehtud kohtuotsusega sisulises küsimuses rahuldamata R. Ilsingeri nõude, leides, et auhinna andmise või Schlank & Schicki lubatud auhindade jagamisel osalemise tingimuseks ei olnud seatud kauba kindlat tellimist ning seetõttu ei omanud tähtsust see, kas huvitatud isik oli esitanud proovitellimuse või mitte.

35 Mõlemad pooled esitasid nende otsuste peale eelotsusetaotluse esitanud kohtule apellatsioonkaebuse.

36 Pärast selle tuvastamist, et käesoleval juhul oli täidetud EÜ artikli 68 lõikes 1 sätestatud tingimus, otsustas Oberlandesgericht Wien, et ta vajab oma otsuse tegemiseks määruse nr 44/2001 artikli 15 lõike 1 punkti c tõlgendust.

37 Nimelt tuleb välja selgitada, kas selline hagi, nagu esitati põhikohtuasjas, kuulub viimati nimetatud sätte kohaldamisalasse, kui eksitava võidulubaduse eesmärk on saavutada kauba müügilepingu sõlmimine ning seega tarbijalepingu sõlmimise soodustamine, samas kui poolte vahel ei ole veel mingisugust siduvat lepingut.

38 Eelotsusetaotluse esitanud kohus leiab, et määruse nr 44/2001 artikkel 15 ei viita konkreetselt sellist laadi lepingutele, mistõttu näib olevat võimalik möönda pädevuse olemasolu tarbijaga sõlmitud lepingu alusel selle artikli tähenduses ja seda isegi siis, kui tarbija on esitanud üksnes proovitellimuse, ilma et kutse- või äritegevusega tegelev isik oleks teda selleks siiski kohustanud, või ei ole üldse tellimust esitanud, nagu väidab Schlank & Schick.

39 Neil asjaoludel otsustas Oberlandesgericht Wien menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmised eelotsuse küsimused:

„1. Kas […] KSchG […] § 5 j puhul […], mis annab tarbijatele õiguse nõuda ettevõtjalt kohtu korras sisse auhindu, mille nad on näiliselt võitnud, juhul kui ettevõtjad

saadavad (või on saatnud) teatud tarbijatele võidulubaduse või sarnase teate, mis jätab mulje auhinna võitmisest, on […] määrust nr 44/2001 […] puudutavas tegemist lepinguga seotud või sellega samaväärse nõudega [selle] määruse artikli 15 lõike 1 punkti c tähenduses juhul, kui auhinna saamise tingimuseks ei ole kauba tellimine või proovitellimuse esitamine ning kui kaupu üldse ei tellitud, kuid saadetise adressaat nõuab auhinda?

2. Negatiivse vastuse korral esimesele küsimusele:

kas õigus määruse nr 44/2001 artikli 15 lõike 1 punkti c tähenduses tekib juhul, kui auhinna väljamaksmise tingimuseks ei olnud kauba tellimine, aga saadetise adressaat esitas siiski kauba tellimuse?"

Eelotsuse küsimused

40 Nende kahe küsimusega, mida on sobilik uurida koos, soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt teada, kas määruses nr 44/2001 sätestatud kohtualluvuse eeskirju tuleb tõlgendada nii, et hagi, millega tarbija taotleb kaugmüügiga tegelevalt äriühingult tema poolt näiliselt võidetud auhinna sissenõudmist, juhul kui selle auhinna saamine ei sõltu nimetatud äriühingu poolt müügiks pakutavate toodete tellimisest, kujutab endast lepinguga seotud hagi nimetatud määruse artikli 15 lõike 1 punkti c tähenduses, vajadusel tingimusel, et tarbija sellise tellimuse siiski esitas.

41 Nende küsimuste üle otsustamiseks tuleb kohe sissejuhatuseks märkida, et kuivõrd määrus nr 44/2001 asendab praegu liikmesriikidevahelistes suhetes, välja arvatud Taani Kuningriiki puudutavas, Brüsseli konventsiooni, siis kehtivad Euroopa Kohtu poolt nimetatud konventsiooni osas antud tõlgendused ka nimetatud määruse kohta, kui määruse ja Brüsseli konventsiooni sätteid saab käsitada samaväärsetena. Tuleb lisada, et nimetatud määrusega kehtestatud süsteemis on määruse artikli 15 lõike 1 punkti c paigutus ning nõrgema poole kaitse ülesanne määruse põhjenduse 13 kohaselt samasugune, nagu oli Brüsseli konventsiooni artikli 13 esimese lõigu punkti 3 puhul.

42 Mis puudutab viimati nimetatud sätet, siis tuleb meenutada, et Euroopa Kohus on juba väljendanud seisukohta, et nimetatud artikli 13 esimese lõigu punkti 3 kohaldatakse hagi suhtes, millega tarbija, kelle poole kutseline müüja pöördus koduaadressile saadetud kirjaga, et ärgitada tarbijat esitama müüja poolt kindlaksmääratud tingimustel pakutava kauba tellimust, ning kes tõepoolest sellise tellimuse esitas osalisriigis, kus on tema alaline elukoht, taotleb kohtus sellelt müüjalt tema poolt näiliselt võidetud auhinna sissenõudmist (11. juuli 2002. aasta otsus kohtuasjas C-96/00: Gabriel, EKL 2002, lk I-6367, punktid 53, 55, 59 ja 60).

43 Ühelt poolt leidis Euroopa Kohus nimetatud kohtuotsuse Gabriel punktides 48–52, et Brüsseli konventsiooni artikli 13 esimese lõigu punkti 3 kohaldamise tingimus, mis puudutab tarbija poolt kutselise müüjaga „[sõlmitud] lepingu[t]" sellesama sätte tähenduses, oli konkreetsel juhul täidetud, tuginedes selleks asjaolule, et nende kahe poole ühine tahe, mis väljendus kaugmüügiga tegeleva müügiettevõtja kauba pakkumuses ning tarbija nõustumuses selle pakkumusega oma järgnevas vastavate toodete tellimuses, oli loonud nende poolte vahel lepingu, mida iseloomustasid poolte

vastastikused ning omavahel seotud kohustused ning mis käsitles ühte nimetatud sättes kirjeldatud eset, see tähendab konkreetsel juhul kauba müüki.

44 Teiselt poolt leidis Euroopa Kohus eespool viidatud sama kohtuotsuse Gabriel punktides 38 ning 54–58, et võidulubadus oli lahutamatult seotud kauba tellimisega ning sellest tulenevalt tasulise lepingu sõlmimisega, mistõttu hagi, millega tarbija taotles kohtus kutseliselt müüjalt tema poolt näiliselt võidetud auhinna sissenõudmist, peab olema võimalik esitada samale kohtule, kes on pädev otsustama nimetatud tarbija sõlmitud lepingu üle, et vältida võimaluse piires sama lepingu suhtes pädevate kohute paljusust.

45 Samuti tuleb meenutada, et 20. jaanuari 2005. aasta otsuse kohtuasjas C-27/02: Engler (EKL 2005, lk I-481) punktides 37, 38 ja 44 välistas Euroopa Kohus seevastu sama Brüsseli konventsiooni artikli 13 esimese lõigu punkti 3 kohaldamise juhul, kui tarbija nõudis lubatud auhinna väljamaksmist, samas kui väidetavalt võidetud auhinna saamine ei olnud seatud sõltuvusse sellest, et tarbija tellib kaugmüügiga tegelevalt äriühingult kaupa ning nimetatud tarbija ei olnud tegelikult ühtegi tellimust esitanud.

46 Euroopa Kohus tugines selle lahenduse puhul asjaolule, et sellisel juhul ei järgnenud eksitavat võidulubadust sisaldava kirja saatmisele lepingu sõlmimist tarbija ja kaugmüügiga tegeleva äriühingu vahel, sest ei tellitud ühtegi viimati nimetatud äriühingu poolt müügiks pakutavat kaupa, samas kui Brüsseli konventsiooni artikli 13 esimese lõigu punkti 3 sõnastuse enda kohaselt on selle kohaldamine seatud sõltuvusse eri tingimustest, sealhulgas just nimelt tarbija poolt sellise lepingu sõlmimisega seonduvast tingimusest (eespool viidatud kohtuotsus Engler, punktid 36–38 ja 40).

47 Euroopa Kohtu arvates toetab sellist lahendust tarbijalepinguid puudutavas Brüsseli konventsiooni artiklites 13–15 sätestatud erandjuhtudel kohaldatavate kohtualluvuse eeskirjade paigutus nimetatud konventsiooniga kehtestatud süsteemis; sellest nähtuvalt tuleb nimetatud artikleid tõlgendada kitsalt, minemata kaugemale juhtudest, mis on nimetatud konventsioonis sõnaselgelt ette nähtud. Seega ei võimalda nende sätete aluseks olev eesmärk, see tähendab tarbija kui nõrgema poole sobiva kaitse tagamine, jõuda erinevale tulemusele (eespool viidatud kohtuotsus Engler, punktid 39 ja 41–43).

48 Siiski on oluline märkida, et määruse nr 44/2001 artikli 15 lõike 1 sõnastus, mille tõlgendamist eelotsusetaotluse esitanud kohus käesoleva eelotsusetaotluse raames palub, ei ole igas mõttes identne Brüsseli konventsiooni artikli 13 esimese lõigu sõnastusega.

49 Täpsemalt: kui nimetatud artikli 13 esimene lõik piiras selle sätte punkti 3 kohaldamisala „kauba müügilepingu[te] või teenuste osutamise lepingu[tega]", siis määruse nr 44/2001 artikli 15 lõike 1 punkt c on sõnastatud üldisemalt ning laiemalt.

50 Kui mitte arvestada tarbijalepinguid puudutavate kohtualluvuse eeskirjade kohaldamisalast nimetatud määruse artikli 15 lõikega 3 välja jäetud teatud transpordilepinguid, siis peetakse sama artikli lõike 1 punktis c silmas kõiki lepinguid nende esemest olenemata, kui tarbija on need sõlminud kutse- või äritegevusega tegeleva isikuga ning leping kuulub viimase kutse- või äritegevuse raamesse. Lisaks on kohaldamise eritingimused, mida nimetatud lepingud peavad täitma ning mis olid detailselt sätestatud Brüsseli konventsiooni artikli 13 esimese lõigu punkti 3 alapunktides a ja b, sõnastatud nüüd palju üldisemalt määruse nr 44/2001 artikli 15 lõike 1 punktis c, et tagada uute sidevahendite ja elektroonilise kaubanduse arengut arvestades tarbijate parem kaitse.

51 Sellest tuleneb, et kui Euroopa Kohus leidis, et Brüsseli konventsiooni artikli 13 esimese lõigu kohaldamisala piirdub lepingutega, millest tekivad poolte vastastikused ning omavahel seotud kohustused, tuginedes muu hulgas sõnaselgelt selle sätte sõnastusele, milles peetakse silmas „kauba müü[ki] või teenuste osutamis[t]" (vt eespool viidatud kohtuotsus Gabriel, punktid 48–50, ja eespool viidatud kohtuotsus Engler, punktid 34 ja 36), siis määruse nr 44/2001 artikli 15 lõike 1 punkti c kohaldamisala ei näi seevastu enam olevat piiratud juhtumitega, mil pooled on võtnud siduvad kohustused.

52 Seetõttu tuleb nentida, et nimetatud artiklit 15 kohaldatakse ainult siis, kui asjaomane hagi seondub tarbija ja kutse- või äritegevusega tegeleva isiku vahel sõlmitud lepinguga.

53 Nimelt nõuab see nii määruse nr 44/2001 artikli 15 lõike 1 sissejuhatava osa kui ka nimetatud artikli sama lõike punkti c sõnastuse kohaselt, et tarbija oleks „sõlminud" „lepingu" isikuga, kes tegeleb äri- või kutsetegevusega. Seda seisukohta toetab lisaks nimetatud määruse II peatüki 4. jao – kuhu kuulub nimetatud artikkel 15 – pealkiri, mis viitab „[k]ohtualluvus[ele] tarbijalepingute puhul". Samuti tuleb rõhutada, et seoses lepingu sõlmimist puudutava tingimusega on nimetatud artikkel 15 sõnastatud sisuliselt identselt Brüsseli konventsiooni artikliga 13.

54 Mis puudutab nimetatud tingimust, siis on küll määruse nr 44/2001 artikli 15 lõike 1 punkti c raames mõeldav, et üks pooltest piirdub oma nõustumuse väljendamisega, ilma et ta ise kannaks mis tahes juriidilist kohustust teise lepingupoole ees (vt käesoleva otsuse punkt 51). Kuid lepingu olemasoluks nimetatud sätte tähenduses on siiski

vältimatult vajalik, et viimati nimetatud teine pool võtaks sellise juriidilise kohustuse esitades kindla, lepingu eset ja ulatust puudutavas piisavalt selge ja täpse pakkumuse, et tekiks selline lepinguline suhe, nagu peetakse silmas nimetatud sättes.

55 Kuid viimati nimetatud nõuet saab pidada täidetuks vaid juhul, kui sellise võidulubaduse raames nagu põhikohtuasjas esineks kaugmüügiga tegeleva äriühingu võetud juriidiline kohustus. Teiste sõnadega peab nimetatud äriühing olema selgelt väljendanud oma tahet olla sellise kohustusega seotud juhul, kui teine pool annab sellele nõustumuse, tehes tingimusteta avalduse, et ta on nõus kõnealuse auhinna välja maksma tarbijatele, kes seda taotlevad. Eelotsusetaotluse esitanud kohus peab hindama, kas tema menetluses olevas kohtuvaidluses on see nõue täidetud.

56 Kui see käesoleval juhul nii ei ole, siis ei saa sellist turustusstrateegiat, nagu on käesoleva kohtuvaidluse ese, käsitleda iseenesest lepingulisena või lepinguga seotuna määruse nr 44/2001 artikli 15 tähenduses selle praegu kehtivas redaktsioonis.

57 Sellisel juhul saaks niisugust olukorda määratleda kõige enam lepingueelse olukorrana – või peaaegu lepingulise olukorrana – ning see võiks vajaduse korral kuuluda üksnes selle määruse artikli 5 punkti 1 kohaldamisalasse; kõnealuse sätte puhul tuleb nii selle sõnastuse kui ka paigutuse tõttu nimetatud määruse süsteemis tunnustada laiemat kohaldamisala kui määruse artikli 15 puhul (vt analoogia alusel Brüsseli konventsiooni puudutavas eespool viidatud kohtuotsus Engler, punktid 44 ja 49).

58 Arvestades nimetatud asjaoludega ning sellega, et määruse nr 44/2001 artikli 15 ning Brüsseli konventsiooni artikli 13 sõnastuses puuduvad olulised erinevused seoses poolte vahel lepingu sõlmimise nõudega, tuleb niisiis järeldada, et kõnealustest sätetest

teist sätet käsitlev ja eespool viidatud kohtuotsustest Gabriel ning Engler johtuv kohtupraktika tuleb sellise juhtumi hindamisel, nagu on kõne all põhikohtuasjas, üle kanda nimetatud artiklile 15. Nimelt tuleb Brüsseli konventsiooni sätte ja määruse nr 44/2001 sätte sellise sarnasuse astme korral vastavalt määruse põhjendusele 19 tagada nende kahe instrumendi tõlgendamise järjepidevus, mis on ühtlasi vahend, et tagada õiguskindluse põhimõtte järgimine, mis kujutab endast üht nimetatud aktide aluspõhimõtet.

59 Seega tuleb asuda seisukohale, et arvestades määruse nr 44/2001 artikli 15 praegu kehtiva sõnastusega ei saa selle artikli lõike 1 punkti c kohaldada niisuguse hagi suhtes, nagu on kõne all põhikohtuasjas, milles kutse- või äritegevusega tegelev isik ei ole võtnud endale lepingulist kohustust maksta lubatud auhind välja tarbijale, kes seda nõuab. Sellisel juhul on nimetatud säte sellise hagi suhtes kohaldatav vaid tingimusel, et eksitavale võidulubadusele järgnes lepingu sõlmimine tarbija ja kaugmüügiga tegeleva äriühingu vahel, mis leidis väljenduse tellimuse esitamises tarbija poolt.

60 Niisiis tuleb esitatud küsimustele vastata, et sellises olukorras, nagu on kõne all põhikohtuasjas, kus tarbija taotleb selle liikmesriigi õigusnormide alusel ning selle paiga kohtus, kus on tema alaline elukoht, teises liikmesriigis asutatud kaugmüügiga tegelevalt äriühingult tema poolt näiliselt võidetud auhinna sissenõudmist ja:

– kui nimetatud äriühing on eesmärgiga ärgitada seda tarbijat lepingut sõlmima saatnud talle nimelise saadetise, mis jätab viimasele mulje, et ta saab auhinna niipea, kui ta taotleb selle väljamaksmist, saates äriühingule tagasi nimetatud saadetisele lisatud „väljamaksekupongi”,

– kusjuures nimetatud auhinna andmist ei ole seatud sõltuvusse nimetatud äriühingu poolt müügiks pakutavate toodete tellimisest või proovitellimuse esitamisest,

tuleb määruses nr 44/2001 sätestatud kohtualluvuse eeskirju tõlgendada järgmiselt:

– selline tarbija poolt esitatud hagi kuulub nimetatud määruse artikli 15 lõike 1 punkti c kohaldamisalasse tingimusel, et kutseline müüja on võtnud juriidilise kohustuse maksta see auhind tarbijale välja;

– kui nimetatud tingimus ei ole täidetud, kuulub selline hagi määruse nr 44/2001 viidatud sätte kohaldamisalasse vaid siis, kui tarbija on sellele kutselisele müüjale tõepoolest tellimuse esitanud.

Kohtukulud

61 Kuna põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus poolelioleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse siseriiklik kohus. Euroopa Kohtule märkuste esitamisega seotud kulusid, välja arvatud poolte kohtukulud, ei hüvitata.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (esimene koda) otsustab:

Sellises olukorras, nagu on kõne all põhikohtuasjas, kus tarbija taotleb selle liikmesriigi õigusnormide alusel ning selle paiga kohtus, kus on tema alaline elukoht, teises liikmesriigis asutatud kaugmüügiga tegelevalt äriühingult tema poolt näiliselt võidetud auhinna sissenõudmist ja:

– **kui nimetatud äriühing on eesmärgiga ärgitada seda tarbijat lepingut sõlmima saatnud talle nimelise saadetise, mis jätab viimasele mulje, et ta saab auhinna niipea, kui ta taotleb selle väljamaksmist, saates äriühingule tagasi nimetatud saadetisele lisatud „väljamaksekupongi",**

– **kusjuures nimetatud auhinna andmist ei ole seatud sõltuvusse nimetatud äriühingu poolt müügiks pakutavate toodete tellimisest või proovitellimuse esitamisest,**

tuleb nõukogu 22. detsembri 2000. aasta määruse (EÜ) nr 44/2001 kohtualluvuse ja kohtuotsuste täitmise kohta tsiviil- ja kaubandusasjades sätestatud kohtualluvuse eeskirju tõlgendada järgmiselt:

– **selline tarbija poolt esitatud hagi kuulub nimetatud määruse artikli 15 lõike 1 punkti c kohaldamisalasse tingimusel, et kutseline müüja on võtnud juriidilise kohustuse maksta see auhind tarbijale välja;**

– **kui nimetatud tingimus ei ole täidetud, kuulub selline hagi määruse nr 44/2001 viidatud sätte kohaldamisalasse vaid siis, kui tarbija on sellele kutselisele müüjale tõepoolest tellimuse esitanud.**

Allkirjad